

ЈОШ НЕКОЛИКО ТАБЛИЦА ЗА ХРОНОЛОГИЈУ

У старим српским записима и натписима има случајева да су забележени само круг сунца и круг месеца. Година или у опште није забележена или је оштећена, те се не зна која је. У таквом случају ради се по нарочитој формули, коју је саставио проф. Мих. Петровић. Узет је у комбинацију збир ($28+19=57$) и производ ($28 \times 19 = 532$) сунчевих и месечевих кругова. Затим је унета у формулу и извесна неконстантна вредност m , која варира између 10 и 13 (што је разлика између кругова већа — вредност m је мања), ако је круг сунца већи од круга месеца. Ако је, међутим, круг месеца већи од круга сунца, онда је разлика негативна. У овом случају вредност m варира између 13 и 15 (што је разлика између кругова већа и вредност m је већа). Та формула у целини изгледа овако: $57(R_1 - h_2) + 532 m + R_2$ R_1 је круг сунца R_2 је круг месеца.¹

Радећи по овој формули, долазимо увек до тачног резултата и можемо да нађемо годину чији су нам кругови сунца и месеца познати.

На пример: Предпоставимо да у неком запису стоји да је писан када је била битка на Марици, „а круг сунца беше тогда 19, луни же 1“. Која је то година?

$$\begin{aligned} \text{По формули: } & 57(R_1 - R_2) + 532 m + R_2 \\ & 57(19 - 1) + 532 m + 1 \\ & 57 \cdot 18 + 532 m + 1 \\ & 1026 + 532 \times 11 + 1 = 6879 - 5508 = 1371. \end{aligned}$$

¹ Љуб. Стојановић, Стари српски записи и натписи VI (1926.), 218-9.

Да напоменем овде оно што проф. Мих. Петровић није истакао. Може да се деси да су круг сунца и круг месеца исти. Радом са много примера дошао сам до овог резултата: пошто се R_1 и R_2 (каугови сунца и месеца) потиру врши се рачунска радња само са $432 m + R_1$. У таквим случајевима вредност m треба увек одредити са 13. По извршеном рачунању добићемо годину коју тражимо.

Да објасним: Претпоставимо да Константин Костенски помиње, да је деспот Стефан Лазаревић умро у суботу 19 јула када су и круг сунца и круг месеца били 19.

По формули: $57(R_1 - R_2) + 532 m + R_2$

$$\underline{57(19 - 19) + 532 m + 19}$$

$$\text{потире се и остаје } 532 \times 12 + 19 = 6935 - 5508 \\ = 1427.$$

Овакав начин рачунања задржава и изискује много времена. Нарочито околност да вредност m није стална одуговлачи и отежава рачунски посао, јер често се деси да од прве не погодимо праву вредност m .

Да не би било око тога муке и задржавања, приопштавам овде у табlici бр. I кругове сунца и месеца за све године од 1186. до 1500. Узео сам 1186. год., јер из те године имамо потпис великог жупана Стефана Немање и брата му Мирослава; завршио сам 1500., јер је годином пред њом завршена судбина и последње средњевековне српске државе — Зете.

Таблицу бр. I поделио сам на 19 група — колико има кругова месеца — од 1 до 19. Лева колона је круг месеца — десна круг сунца, који је био заједно са кругом месеца извесне године. Кругове сунца поређао сам уз круг месеца бројним редом како се нижу. Број који стоји у једној групи, поред повезаног месечевог и сунчаног круга — година је кад су били ти кругови. Тако, чим су нам познати кругови сунца и месеца, тражимо одмах групу месечевог круга, а онда у тој групи тражимо круг сунца, који стоји с десне стране круга месеца. Година која стоји поред та два везана круга — година је коју тражимо и желимо да дознамо.

У горњем примеру имамо да се битка на Марици десила кад је круг месеца био 1, а сунца 19. У првој групи кругова месеца (група месечевог круга 1), налазимо с десне стране и

круг сунца 19, а поред та два везана круга стоји година 1371. Или у другом примеру: Деспот Стефан Лазаревић умро је кад су и круг сунца и круг месеца били 19. У последњој групи (групи месечевог круга 19) стоји поред месечевог круга и круг сунца 19. А поред њих стоји година 1427.

Овом таблицом упрошћен је потпуно рад око изналажења године, кад су познати само круг сунца и круг месеца у међувремену 1186. и 1500.

Ако имамо скучај да је само забележено да се нешто десило на Ускрс и да се да година онда се из таблице бр. II може знати одмах која је то година. Ми, истина, имамо неколико одличних ускршњих таблица.¹ Али, кад већ овде расправљам то питање и групишем таблице из те области, и пошто је често тешко доћи до тих таблица — то приопштавам овде и таблицу празновања Ускрса за све године од 1186. до 1500.

Да је неки преписивач старих црквених књига забележио да је завршио свој препис кад се Душан венчао на царство, на Ускрс 1346., могли би смо одмах да видимо, да у таблицу бр. II. стоји да се Ускрс 1346 славио 16 априла. Тако нам је, дакле, могуће да одмах знамо дан празновања Ускрса за све године од 1186 до 1500.

Може да се деси, да у неком запису имамо забележено само да се нешто десило на Ускрс и да се дода датум. Година није забележена. Из приложене таблице бр. III можемо се оријентисати које се све године славио Ускрс тога датума. По себи се разуме да у овом случају наш рачун не може да буде прецизан, пошто се више година празновао Ускрс истога датума. Али ту престаје задатак хронологије и почиње задатак методике и критике. Тражићемо неке индикације које ће нас одводити на пут истине, или бар најприближније и највероватније истине.

Тако, на пример, нека је неки преписивач записао само да се Душан крунисао за цара на Ускрс 16. априла. Године нема. У таблицу бр. III под 16. априлом стоји, да се Ускрс празновао, између осталих, и 1346 год. тога дана. Ако, кажем,

¹ Најпознатије F. Rühl, *Chronologie des Mittelalters und der Neuzeit*. Berlin 1897. 8°.

имамо других неких поузданих индикација, или врло вероватних хипотеза, можемо се одлучити, на основу датума, за 1346. У сваком случају, ово је помоћна табла, приручна и контролна а по некад и једина.

Може да се деси — да поменем и тај случај — да је забележено да се неки догађај десио на Беле покладе, Цвети, Спасовдан, Тројицу и т. д. и да се дода година. Како су сви ови празници у вези с Ускрсом и како ми знамо датум празновања Ускрса за године 1186—1500, брзо ћемо и лако изнаћи и датуме тих празника.

На пример, Прота Матија Ненадовић прича (Мемоари, изд. С. К. Задруге књ. 9, 1893., 89) како су се тукли на Ваљеву оне ноћи кад су Карађорђе и Јанко Катић запалили Рудник. „То је било“, каже прота, „на покладе 28. фебруара 1804.“ Беле покладе падају 21 дан после датума кад почиње триод. Триод се добија кад се саберу сви дани од 1. јануара до Ускрса, па се од тога збира одузме 70. Ако је остатак већи од 31 одузме се 31 и остатак показује датум недеље фебруара кад почиње триод. Године 1804. Ускрс се празновао 24. априла. Према томе: $31+29$ (јер је 1804. била преступна) $+31+24=115-70=45-31=14$. Недеља почетка триода била је 14 фебруара. Беле покладе падају 21 дан после триода — то ће рећи 6. марта, а не 28. фебруара, као што је забележио прота Ненадовић.¹

Или, Други Устанак под Милошем био је на Цвети 1815. Ускрс 1815. био је 18. априла. Цвети се празнују недељу дана пред Ускрс — дакле Цвети 1815. биле су 11. априла.

Или, само још један пример, Теодосије прича да је архиепископ Сава крунисао брата Стефана у Жичи на Спасовдан 1220. Предпоставимо да је тачно што он пише. Хоћемо да дознамо датум. Ускрс 1220. год. био је 29. марта. Спасовдан пада 39 дана после Ускрса, био је, дакле, 7. маја. Ако сад хоћемо и другим путем да утврдимо да ли је то тачно, јер смо датум Ускрса извадили из таблица, потражићемо који је недељни дан 7. маја 1220. Први септембар 1220. био је уторак ($8:4=2$

¹ Без рачунске радње на ову нетачност указао је Стојан Новаковић, Устанак на дахије 1804. у Београду (1904.), 76.

$+8=10:1=1$ и 3 остаје). Први мај био је петак ($3+7=10-4=6$). 7 мај је у четвртак. Спасовдан, зна се, пада увек у четвртак.

Може да се деси, да поменем и последњи случај, да је забележено како се нешто десило на Лазареву Суботу, Цвети, Спасовдан, Духове и т. д. и да се дода само датум, а не и година. Кад знамо датум празновања Ускрса, лако нам је изнаћи датум сваког празника, који је везан за Ускрс.

На пример: Прота М. Ненадовић прича да су се тукли с Турцима код Лешнице (ор. cit. 109). Да је он записао да је тај број био на Лазареву Суботу 16. априла (код њега је погрешно 18. април), а да није дао годину, изнашли бисмо, помоћу Ускрса, да је то година 1804., ако би било још и других података који би нас у то утврђивали. Између осталих, и 1804. славио се Ускрс 24. априла. Лазарева Субота је уочи Цвети, дакле 16. априла.

Или, да је забележено да је Сава венчао брата краљевским венцем на Спасовдан 7. маја. Кад је Спасовдан 7. маја — Ускрс мора да буде 29. марта. Из таблице бр. III видимо да се Ускрс, поред других, славио и 1220. 29. марта.

Овај последњи начин, као што рекох, непоуздан је сам за себе, ако немамо неких јаких разлога, који би се овим само употпунили и потврдили.

За израчунавање непокретних празника најпоузданији је рад с недељним даном 1. септембра. Чим се зна недељни дан 1. септембра, изналази се лако недељни дан сваког дана.

Да би се нашао недељни дан 1. септембра ма које године, морамо знати круг сунца те године. У таблици бр. II исписани су и кругови сунца и кругови месеца за године 1186—1500. Тако можемо одмах приступити рачуну.

На пример: Ако у неком старом рукопису пише да се Стефан Урош III Дечански крунисао на Богојављење 1322. и хоћемо да знамо недељни дан, поступићемо овако: Пре свега, Богојављење је непокретан празник, везан за датум, и празнује се увек 6. јануара. Круг сунца 1322. био је 26. Први септембар био је у среду ($26:4=6$ и 2 остаје) $26+6=32:7=4$ и 4 остаје); први јануар био је петак ($4+7=11-5=6$) а 6. јануар падао је у среду ($6-1=5+6=11:7=1$ и 4 остаје).

Или: деспот Ђурађ Бранковић умро је на Бадњидан 1456. Који је то био недељни дан? Круг сунца те године је 20. 1. септембар био је у среду ($20 : 4 = 5 + 20 = 25 : 7 = 3$ и 4 остаје). Први децембар био је у среду ($4 + 7 = 11 : 7 = 1$ и 4 остаје), а 24. децембар био је те године у петак ($4 - 1 = 3 + 24 = 27 : 7 = 3$ и 6 остаје).

Кад се, дакле, зна недељни дан 1. септембра, лако је изначи сваки недељни дан у тој години.

Да бисмо што лакше и брже израчунали недељни дан који тражимо, прилажем таблицу бр. IV. Пошто су у овој табlici регистровани празници, они најважнији и најпознатији, из читаве године, то у околини ових празника можемо израчунати прилично брзо недељни дан ма ког другог датума, без изналажења недељног дана 1. септембра.

Да напоменемо још, потпуности ради, ма да је то иначе познато, да је само пет празника везано за недељни дан и увек се славе:

у недељу:	у четвртак:	у петак:
Цвети	Спасовдан	Велики Петак
Ускрс		
Духови		

К томе још: Месне и Беле Покладе увек падају у недељу. Побусани понедељак, Девети Уторак, Средопосница, Тодорова и Лазарева Субота — одређени су већ самим својим именом.

¹ У основној повељи манастиру Дечанима стоји да се Дечански крунисао 1321. (6829.) Miklosich, Monumenta Serbica 90. Али индикт 5 одговара 1322.

ТАБЛИЦА БР. I

круг месеца	круг сунца	то је година	круг месеца	круг сунца	то је година
1	1	1409	4	4	1412
1	2	1466	4	5	1469
1	7	1219	4	10	1222
1	8	1276	4	11	1279
1	9	1333	4	12	1336
1	10	1390	4	13	1393
1	11	1447	4	14	1450
1	16	1200	4	19	1203
1	17	1257	4	20	1260
1	18	1314	4	21	1317
1	19	1371	4	22	1374
1	20	1428	4	23	1431
1	21	1485	4	34	1488
1	26	1238			
1	27	1295	5	2	1242
1	28	1352	5	3	1299
			5	4	1356
2	1	1353	5	5	1413
2	2	1410	5	6	1470
2	3	1467	5	11	1223
2	8	1220	5	12	1280
2	9	1277	5	13	1337
2	10	1334	5	14	1394
2	11	1391	5	15	1451
2	12	1448	5	20	1204
2	17	1201	5	21	1261
2	18	1258	5	22	1318
2	19	1315	5	23	1375
2	20	1372	5	24	1432
2	21	1429	5	25	1489
2	22	1486			
2	27	1234	6	2	1186
2	28	1296	6	3	1243
			6	4	1300
3	1	1297	6	5	1357
3	2	1354	6	6	1414
3	3	1411	6	7	1471
3	4	1468	6	12	1224
3	9	1221	6	13	1281
3	10	1278	6	14	1338
3	11	1335	6	15	1395
3	12	1392	6	16	1452
3	13	1449	6	21	1205
3	18	1202	6	22	1262
3	19	1259	6	23	1319
3	20	1316	6	24	1376
3	21	1373	6	25	1433
3	22	1430	6	26	1490
3	23	1487			
3	28	1240	7	3	1187
			7	4	1244
4	1	1241	7	5	1301
4	2	1298	7	6	1358
4	3	1355	7	7	1415

Круг месеца	круг сунца	то је година	Круг месеца	круг сунца	то је година
7	8	1472	10	16	1228
7	13	1225	10	17	1285
7	14	1282	10	18	1342
7	15	1339	10	19	1399
7	16	1396	10	20	1456
7	17	1453	10	25	1209
7	22	1206	10	26	1266
7	23	1263	10	27	1323
7	24	1320	10	28	1380
7	25	1377			
7	26	1434	11	1	1381
7	27	1491	11	2	1438
			11	3	1495
8	4	1188	11	7	1191
8	5	1245	11	8	1248
8	6	1302	11	9	1305
8	7	1359	11	10	1262
8	8	1416	11	11	1419
8	9	1473	11	12	1476
8	14	1226	11	17	1229
8	15	1283	11	18	1286
8	16	1340	11	19	1343
8	17	1397	11	20	1400
8	18	1454	11	21	1457
8	23	1207	11	26	1210
8	24	1264	11	27	1267
8	25	1321	11	28	1324
8	26	1378			
8	27	1435	12	1	1325
8	28	1492	12	2	1382
			12	3	1439
9	1	1493	12	4	1496
9	5	1189	12	8	1192
9	6	1246	12	9	1249
9	7	1303	12	10	1306
9	8	1360	12	11	1363
9	9	1417	12	12	1420
9	10	1474	12	13	1477
9	15	1227	12	18	1230
9	16	1284	12	19	1287
9	17	1341	12	20	1344
9	18	1398	12	21	1401
9	19	1455	12	22	1458
9	24	1208	12	27	1211
9	25	1265	12	28	1268
9	26	1322			
9	27	1379	13	1	1269
9	28	1436	13	2	1326
			13	3	1383
10	1	1437	13	4	1440
10	2	1494	13	5	1497
10	6	1190	13	9	1193
10	7	1247	13	10	1250
10	8	1304	13	11	1307
10	9	1361	13	12	1364
10	10	1418	13	13	1421
10	11	1475	13	14	1478

круг месеца	круг сунца	то је година	круг месеца	круг сунца	то је година
13	19	1231	16	24	1348
13	20	1288	16	25	1405
13	21	1345	16	26	1462
13	22	1402	17	4	1216
13	23	1459	17	5	1273
13	28	1212	17	6	1330
14	1	1213	17	7	1387
14	2	1270	17	8	1444
14	3	1327	17	13	1197
14	4	1384	17	14	1254
14	5	1441	17	15	1311
14	6	1498	17	16	1368
14	10	1194	17	17	1425
14	11	1251	17	18	1482
14	12	1308	17	23	1235
14	13	1365	17	24	1292
14	14	1422	17	25	1349
14	15	1479	17	26	1406
14	20	1232	17	27	1463
14	21	1289	18	5	1217
14	22	1346	18	6	1274
14	23	1403	18	7	1331
14	24	1460	18	8	1388
15	2	1214	18	9	1445
15	3	1271	18	14	1198
15	4	1328	18	15	1255
15	5	1385	18	16	1312
15	6	1442	18	17	1369
15	7	1499	18	18	1426
15	11	1195	18	19	1483
15	12	1252	18	24	1236
15	13	1309	18	25	1293
15	14	1365	18	26	1350
15	15	1423	18	27	1407
15	16	1480	18	28	1464
15	21	1233	19	1	1465
15	22	1290	19	6	1218
15	23	1347	19	7	1275
15	24	1404	19	8	1332
15	25	1461	19	9	1389
16	3	1215	19	10	1446
16	4	1272	19	15	1199
16	5	1329	19	16	1256
16	6	1386	19	17	1313
16	7	1443	19	18	1370
16	8	1500	19	19	1427
16	12	1196	19	20	1484
16	13	1253	19	25	1237
16	14	1310	19	26	1294
16	15	1367	19	27	1351
16	16	1424	19	28	1408
16	17	1481			
16	22	1234			
16	23	1291			

ТАБЛИЦА БР. II

године	круг месеца	круг сунца	Ускрс се празновао	година	круг месеца	круг сунца	Ускрс се празновао:
1186	6	2	13. априла	1237	19	25	19. априла
7	7	3	29. марта	8	1	26	4. "
8	8	4	17. априла	9	2	27	27. марта
9	9	5	11. "	1240	3	28	15. априла
1190	10	6	25. марта	1	4	1	31. марта
1	11	7	14. априла	2	5	2	30. априла
2	12	8	5. "	3	6	3	12. "
3	13	9	28. марта	4	7	4	3. "
4	14	10	10. априла	5	8	5	16. "
5	15	11	2. "	6	9	6	9. "
6	16	12	21. "	7	10	7	31. марта
7	17	13	6. "	8	11	8	19. априла
8	18	14	29. марта	9	12	9	4. "
9	19	15	18. априла	1250	13	10	27. марта
1200	1	16	9. "	1	14	11	16. априла
1	2	17	25. марта	2	15	12	31. марта
2	3	18	14. априла	3	16	13	20. априла
3	4	19	6. "	4	17	14	12. "
4	5	20	25. "	5	18	15	28. марта
1205	6	21	10. "	6	19	16	16. априла
6	7	22	2. "	7	1	17	8. "
7	8	23	22. "	8	2	18	24. марта
8	9	24	6. "	9	3	19	13. априла
9	10	25	29. марта	1260	4	20	4. "
1210	11	26	18. априла	1	5	21	24. "
1	12	27	3. "	2	6	22	9. "
2	13	28	25. марта	3	7	23	1. "
3	14	1	14. априла	4	8	24	20. "
4	15	2	5. "	5	9	25	5. "
5	16	3	19. "	6	10	26	28. марта
6	17	4	10. "	7	11	27	17. априла
7	18	5	26. марта	8	12	28	8. "
8	19	6	15. априла	9	13	1	24. марта
9	1	7	7. "	1270	14	2	13. априла
1220	2	8	29. марта	1	15	3	5. "
1	3	9	11. априла	2	16	4	24. "
2	4	10	3. "	3	17	5	9. "
3	5	11	23. "	4	18	6	1. "
4	6	12	14. "	5	19	7	14. "
5	7	13	30. марта	1276	1	8	5. "
6	8	14	19. априла	7	2	9	28. марта
7	9	15	11. "	8	3	10	17. априла
8	10	16	26. марта	9	4	11	2. "
9	11	17	15. априла	1280	5	12	21. "
1230	12	18	7. "	1	6	13	13. "
1	13	19	23. марта	2	7	14	29. марта
2	14	20	11. априла	3	8	15	18. априла
3	15	21	3. "	4	9	16	9. "
4	16	22	23. "	5	10	17	25. марта
5	17	23	8. "	6	11	18	14. априла
6	18	24	30. марта	7	12	19	6. "

година	круг месеца	круг сунца	Ускрс се празновао:	година	круг месеца	круг сунца	Ускрс се празновао:
1288	13	20	28. марта	1342	10	18	31. марта
9	14	21	10. априла	3	11	19	13. априла
1290	15	22	2. "	4	12	20	4. "
1	16	23	22. "	5	13	21	27. марта
2	17	24	6. "	6	14	22	16. априла
3	18	25	29. марта	7	15	23	1. "
4	19	26	18. априла	8	16	24	20. "
5	1	27	3. "	9	17	25	12. "
6	2	28	25. марта	1350	18	26	28. марта
7	3	1	14. априла	1	19	27	17. априла
8	4	2	6. "	2	1	28	8. "
9	5	3	19. "	3	2	1	24. марта
1300	6	4	10. "	4	3	2	13. априла
1	7	5	2. "	5	4	3	5. "
2	8	6	22. "	6	5	4	24. "
3	9	7	7. "	7	6	5	9. "
4	10	8	29. марта	8	7	6	1. "
5	11	9	18. априла	9	8	7	21. "
6	12	10	3. "	1360	9	8	5. "
7	13	11	26. марта	1	10	9	28. марта
8	14	12	14. априла	2	11	10	17. априла
9	15	13	31. марта	3	12	11	12. "
1310	16	14	16. априла	4	13	12	24. марта
1	17	15	11. "	5	14	13	13. априла
2	18	16	26. марта	6	15	14	5. "
3	19	17	15. априла	7	16	15	18. "
4	1	18	7. "	8	17	16	9. "
5	2	19	23. марта	9	18	17	1. "
6	3	21	11. априла	1370	19	18	14. "
7	4	20	3. "	1	1	19	6. "
8	5	22	23. "	2	2	20	28. марта
9	6	23	8. "	3	3	21	17. априла
1320	7	24	30. марта	4	4	22	2. "
1	8	25	10. априла	5	5	23	22. "
2	9	26	11. "	6	6	24	13. "
3	10	27	27. марта	7	7	25	29. марта
4	11	28	15. априла	8	8	26	18. априла
5	12	1	7. "	9	9	27	10. "
6	13	2	23. марта	1380	10	28	25. марта
7	14	3	12. априла	1	11	1	14. априла
8	15	4	3. "	2	12	2	6. "
9	16	5	23. "	3	13	3	22. марта
1330	17	6	8. "	4	14	4	16. априла
1	18	7	31. марта	5	15	5	2. "
2	19	8	19. априла	6	16	6	22. "
3	1	9	4. "	7	17	7	7. "
4	2	10	27. марта	8	18	8	29. марта
5	3	11	16. априла	9	19	9	18. априла
6	4	12	31. марта	1390	1	10	3. "
7	5	13	20. априла	1	2	11	26. марта
8	6	14	12. "	2	3	12	14. априла
9	7	15	28. марта	3	4	13	6. "
1340	8	16	16. априла	4	5	14	19. "
1	9	17	8. "	5	6	15	11. "

година	круг месеца	круг сунца	Ускрс се празновао:	година	круг месеца	круг сунца	Ускрс се празновао:
1396	7	16	2. априла	1450	4	14	5. априла
7	8	17	22. "	1	5	15	25. "
8	9	18	7. "	2	6	16	9. "
9	10	19	30. марта	3	7	17	1. "
1400	11	20	18. априла	4	8	18	21. "
1	12	21	3. "	5	9	19	6. "
2	13	22	26. марта	6	10	20	28. марта
3	14	23	15. априла	7	11	21	17. априла
4	15	24	30. марта	8	12	22	12. "
5	16	25	19. априла	9	13	23	25. марта
6	17	26	11. "	1460	14	24	13. априла
7	18	27	27. марта	1	15	25	5. "
8	19	28	15. априла	2	16	26	18. "
9	1	1	7. "	3	17	27	10. "
1410	2	2	23. марта	4	18	28	1. "
1	3	3	12. априла	5	19	1	14. "
2	4	4	3. "	6	1	2	6. "
3	5	5	23. "	7	2	3	29. марта
4	6	6	8. "	8	3	4	17. априла
5	7	7	31. марта	9	4	5	2. "
6	8	8	19. априла	1470	5	6	22. "
7	9	9	11. "	1	6	7	14. "
8	10	10	27. марта	2	7	8	29. марта
9	11	11	16. априла	3	8	9	18. априла
1420	12	12	7. "	4	9	10	10. "
1	13	13	23. марта	5	10	11	26. марта
2	14	14	12. априла	6	11	12	14. априла
3	15	15	4. "	7	12	13	6. "
4	16	16	23. "	8	13	14	22. марта
5	17	17	8. "	9	14	15	11. априла
6	18	18	31. марта	1480	15	16	2. "
7	19	19	20. априла	1	16	17	22. "
8	1	20	4. "	2	17	18	7. "
9	2	21	27. марта	3	18	19	31. марта
1430	3	22	16. априла	4	19	20	18. априла
1	4	23	1. "	5	1	21	3. "
2	5	24	20. "	6	2	22	26. марта
3	6	25	12. "	7	3	23	15. априла
4	7	26	28. марта	8	4	24	6. "
5	8	27	17. априла	9	5	25	19. "
6	9	28	8. "	1490	6	26	11. "
7	10	1	31. марта	1	7	27	3. "
8	11	2	13. априла	2	8	28	22. "
9	12	3	5. "	3	9	1	7. "
1440	13	4	27. марта	4	10	2	30. марта
1	14	5	16. априла	5	11	3	19. априла
2	15	6	1. "	6	12	4	3. "
3	16	7	21. "	7	13	5	26. марта
4	17	8	12. "	8	14	6	15. априла
5	18	9	28. марта	9	15	7	31. марта
6	19	10	17. априла	1500	16	8	19. априла
7	1	11	9. "				
8	2	12	24. марта				
9	3	13	13. априла				

ТАБЛИЦА БР. III

Ускрс се празновао:	ГОДИНА:
22. марта	1383, 1478
23. "	1231, 1315, 1326, 1329, 1410, 1421
24. "	1258, 1269, 1353, 1364, 1448
25. "	1190, 1201, 1212, 1285, 1296, 1380, 1459
26. "	1217, 1228, 1284, 1307, 1312, 1391, 1402, 1475, 1486, 1497
27. "	1239, 1250, 1323, 1334, 1345, 1407, 1418, 1429, 1440
28. "	1193, 1255, 1266, 1277, 1288, 1339, 1350, 1361, 1372, 1434, 1445, 1456
29. "	1187, 1198, 1209, 1220, 1282, 1293, 1304, 1377, 1388, 1467, 1472
30. "	1225, 1236, 1220, 1399, 1404, 1494
31. "	1241, 1247, 1252, 1309, 1331, 1336, 1342, 1415, 1426, 1437, 1483, 1499
1. априла	1263, 1274, 1347, 1358, 1369, 1431, 1442, 1453, 1464
2. "	1195, 1206, 1279, 1290, 1301, 1375, 1385, 1396, 1469, 1480
3. "	1211, 1222, 1233, 1244, 1295, 1306, 1317, 1328, 1390, 1401, 1412, 1485, 1491, 1496
4. "	1238, 1249, 1260, 1333, 1344, 1423, 1427
5. "	1192, 1214, 1265, 1271, 1276, 1355, 1360, 1366, 1439, 1450, 1461
6. "	1197, 1203, 1208, 1287, 1293, 1298, 1371, 1382, 1393, 1455, 1466, 1477, 1488
7. "	1219, 1230, 1303, 1314, 1325, 1387, 1398, 1409, 1420, 1482, 1493
8. "	1235, 1257, 1268, 1319, 1330, 1341, 1352, 1414, 1428, 1436
9. "	1200, 1246, 1262, 1273, 1357, 1368, 1447, 1452
10. "	1194, 1205, 1216, 1289, 1300, 1379, 1463, 1474
11. "	1189, 1221, 1227, 1232, 1311, 1316, 1322, 1395, 1406, 1417, 1470, 1490
12. "	1243, 1254, 1327, 1338, 1349, 1363, 1411, 1422, 1443, 1444, 1458
13. "	1186, 1259, 1270, 1281, 1343, 1354, 1365, 1376, 1438, 1449, 1460
14. "	1191, 1202, 1213, 1224, 1275, 1286, 1297, 1308, 1370, 1381, 1392, 1465, 1471, 1476
15. "	1218, 1229, 1240, 1313, 1324, 1403, 1408, 1487, 1498
16. "	1245, 1251, 1256, 1310, 1335, 1340, 1346, 1384, 1419, 1430, 1441
17. "	1188, 1267, 1278, 1351, 1362, 1373, 1435, 1446, 1457, 1468
18. "	1199, 1210, 1283, 1294, 1305, 1367, 1378, 1389, 1400, 1462, 1473, 1484
19. "	1215, 1226, 1237, 1248, 1299, 1321, 1332, 1394, 1405, 1416, 1489, 1495, 1500
20. "	1242, 1253, 1264, 1337, 1348, 1427, 1432
21. "	1196, 1280, 1359, 1443, 1454
22. "	1207, 1291, 1302, 1375, 1386, 1397, 1470, 1481, 1492
23. "	1223, 1334, 1318, 1413, 1424
24. "	1261, 1272, 1356
25. "	1204, 1451

ТАБЛИЦА БР. IV

у исти недељни дан кад и 1. септембар	Падају : дан пре недељног дана 1. септембра	дан после недељног дана 1. септембра
Рођ. Богородичино 8. (Мала Госпојица) септ. Ђурђиц 3. новембра 1. децембар	Младенци - 23. марта Петровдан - 29. јуна Св. Илија - 20. јула Крстовдан - 14. септ.	Благовести - 25. марта Ивандан - 24. јуна Петковица - 14. октоб.

два дана пре недељног дана 1. септембра	два дана после недељног дана 1. септембра
Митровдан - 26. октобра Св. Арханђео - 8 новембра Св. Никола - 6. децембра Св. Стефан - 27. децембра	Ђурђевдан - 23. априла Цар Константин и царица Јелена 21. маја Преображење - 26. августа Бадњидан - 24. децембра

На крају да напоменем ово:

1) Две узастопне године никад не могу да имају Ускрс у марту. Ако је једне године Ускрс у марту, идуће године никад не може да буде у марту, него у априлу.

2) Кад је месечев круг 2, 10, 13 — Ускрс пада увек марта. Ускрс пада још марта и кад је месечев круг 18; само кад је круг 18 везан за сунчеве кругове 6, 17, 23 и 28 — Ускрс се празнује априла.

3) Кад је круг месеца 1, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 17 и 19 Ускрс је увек у априлу, а кад је месечев круг 4 — онда само ако је везан за кругове сунца 1, 7, 12 и 18, пада Ускрс у марту. Иначе и тада у априлу.

Миодраг Ал. Пурковић.